

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■@overijssel.nl
Zaaknummer 5335560

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

■■■■■■■■■■
Postbus 28000
9400 HH ASSEN

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
08.07.2020	2020/0187908	4		

Onderwerp: Besluit Wet natuurbescherming – onderdelen Natura 2000 en soorten

Geachte heer ■■■■■■

U heeft, namens de NAM B.V., een aanvraag om een vergunning op grond van de Wet natuurbeschermingswet – Natura 2000-gebieden (verder Wnb – Natura 2000-gebieden) bij ons ingediend. Daarnaast vraagt u, namens de NAM B.V., vanwege dezelfde activiteiten ook een ontheffing aan op grond van de Wnb – onderdeel soortenbescherming. Deze hebben wij op 12 april 2019¹ ontvangen. De aanvraag voor het onderdeel Natura 2000-gebieden is gewijzigd². Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze vergunning. De aanvraag betreft de bodem- en grondwatersanering direct ten oosten van de NAM-locatie TUB 7 aan de Boortorenweg in Hezingen. In deze brief geven wij onze voorgenomen beslissingen weer.

Besluiten**Vergunning Natura 2000-gebieden**

Wij verlenen u een vergunning³ voor de bodemsanering ten oosten van de NAM-locatie aan de boortorenweg te Hezingen.

Het volgende stuk maakt onderdeel uit van de ontwerp-vergunning, voor zover deze niet in strijd is met de voorschriften:

- Passende beoordeling Tubbergen 7, 6 april 2020

De definitieve vergunning wordt verleend voor de periode vanaf datum verzending tot 1 september 2023.

Voorschriften Natura 2000-gebieden

Wij verbinden aan de vergunning voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

---

¹ Ons kenmerk 2019/0119026

² Ons kenmerk 2020/0088287

³ Op basis van art. 2.7, tweede lid, Wet natuurbescherming.

Ontheffing soorten

Tevens verlenen wij u een ontheffing⁴ vanwege het eerder genoemde project. De ontheffing betreft verbodsbepalingen met betrekking tot de Levendbarende hagedis. Specifiek gaat het om het verbod om deze soort opzettelijk te doden of te vangen⁵. Daarnaast gaat het om het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de Levendbarende hagedis opzettelijk te beschadigen of te vernielen⁶.

De definitieve ontheffing is geldig vanaf datum verzending tot en met 1 september 2023.

Voorschriften soorten

Aan de ontheffing verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 2 weergegeven. Om verwarring te voorkomen loopt de nummering van de voorschriften voor de ontheffing door op die van de vergunning. De ontheffing is echter een zelfstandig besluit. Hierdoor is er soms sprake van een herhaling van voorschriften.

Motivering van ons besluit

De motivering voor ons besluit voor het onderdeel Natura 2000 is in bijlage 3B en 3C (overwegingen Natura 2000) weergegeven. De motivering voor ons besluit voor het onderdeel soorten is in bijlage 3D en 3E (overwegingen soorten) opgenomen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁷. We heffen leges voor zowel de natuurvergunning als voor de ontheffing soorten.

De verschuldigde leges zijn:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.3	In behandeling nemen van een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede en derde lid Wnb, onder b, in samenhang met artikel 2.8, lid 9 Wnb voor het realiseren van projecten of andere handelingen met gevolgen voor habitats en soorten in of nabij een Natura 2000-gebied (ecologische beoordeling van effecten waarvoor al dan niet een passende beoordeling vereist is)	2.660,00
7.6.2	Wnb aanvraag ontheffing art. 3.3, 3.8 en 3.10, soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke inrichting of projectontwikkeling.	2.948,00
Totaal leges €		5.608,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

---

⁴ Op basis van art. 2.7, tweede lid, Wet natuurbescherming.

⁵ Art. 3.10, eerste lid, sub a

⁶ Art. 3.10, eerste lid, sub b

⁷ Belastingverordening Overijssel

Heeft u vragen?

Belt u dan met [REDACTED]. Zij is te bereiken via telefoonnummer [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Vermeldt u dan ook het kenmerk 2020/0187908 van ons ontwerpbesluit. Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

[REDACTED]
Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften Natura 2000-gebieden
Bijlage 2	Voorschriften soorten
Bijlage 3B en C	Overwegingen bij het besluit vergunning Natura 2000-gebieden
Bijlage 3D en E	Overwegingen bij het besluit ontheffing soorten
Bijlage 4	Gebiedsbeschrijving en instandhoudingsdoelen ´Springendal & Dal van de Mosbeek

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Tubbergen;
- Arcadis Nederland B.V., [REDACTED], Postbus 63, 9400 AB Assen.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u naar de rechter.

U kunt beroep instellen als u belanghebbende bent, en:

- u een zienswijze tegen het ontwerpbesluit heeft ingediend,

Of:

- het u in redelijkheid niet kan worden verweten dat u geen zienswijze heeft ingediend,

Of:

- u bezwaar heeft tegen de wijzigingen die zijn aangebracht in het besluit, ten opzichte van het ontwerpbesluit.

Stuurt u dan een beroepschrift naar de Rechtbank Overijssel. Deze rechter kijkt dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw beroepschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw beroepschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. U doet een kopie van ons besluit bij uw beroepschrift zodat de rechtbank weet om welk besluit het gaat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw beroepschrift.
4. U verstuurt het beroepschrift op tijd. U moet het beroepschrift versturen binnen zes weken na de datum waarop wij het besluit ter inzage gelegd.

Uw beroepschrift kunt u op 3 manieren versturen.

1. Met de post naar: Rechtbank Overijssel, Afdeling bestuursrecht, postbus 10067, 8000 GB Zwolle.
2. Met een faxbericht. Het faxnummer van Rechtbank Overijssel is: 088 - 361 0061.
3. Via internet. U gebruikt daarvoor het digitaal beroepschriftformulier van de rechtbank. Het formulier vindt u op www.rechtspraak.nl.

Voor de behandeling van uw beroep betaalt u een bedrag. De hoogte van dit bedrag kunt u vinden op de hiervoor genoemde website. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor vragen belt u met de Informatiebalie Rechtbank Overijssel: 088 - 361 5555.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u beroep instelt bij de rechtbank treedt ons besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte beroepsprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor vragen belt u het hierboven vermelde telefoonnummer.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN Natura 2000-gebieden

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact opnemen met het bevoegd gezag?

Geeft u altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2020/0187908). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het **Overijssel Loket** is bereikbaar via de telefoon onder nummer **038 499 88 99** of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij het melden ook uw contactgegevens aan ons door?

Aan de vergunning Natura 2000-gebieden zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze vergunning is alleen geldig voor (medewerkers van) de vergunninghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts-)personen. De vergunninghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
  - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
  - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁸, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
  - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
  - het kenmerk van deze beschikking (2020/0187908).
3. Als de vergunninghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, voorgeschreven middelen, de werkwijze of voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan legt hij dit ter goedkeuring voor aan de provincie. Voor deze wijzigingen moeten opnieuw de effecten op de instandhoudingsdoelen van het betrokken Natura 2000-gebied beoordeeld worden. Alleen na toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem voor overleg contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Maatregelen ten behoeve van Kamsalamander

4. De werkzaamheden ten behoeve van de bodemsanering voert u uit met het materieel, zoals opgenomen in bijlage 3 van de passende beoordeling (d.d. 6 april 2020).

---

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

5. Rondom de saneringslocatie plaatst u uiterlijk op 1 juli 2020 een reptielen- en amfibieënscherm om te voorkomen dat trekkende Kamsalamanders binnen het project gebied komen. De locatie voor het scherm is weergegeven op 'Tekening 01 – Indeling van het terrein (versie 0.3, d.d. 05.12.2019)' in bijlage 4 van de Passende beoordeling.
6. Het reptielen- en amfibieënscherm verwijderd u na het afronden van de sanering van de verontreinigde bovengrond.
7. Het reptielen- en amfibieënscherm moet zijn functie ten alle tijden vervullen, zolang dat nodig is. Hiervoor loopt u het scherm regelmatig na (minimaal 1x per 2 weken) op eventuele gebreken of overhangende vegetatie. Geconstateerde gebreken verhelpt u direct, om de aanwezigheid van de Kamsalamander binnen de saneringslocatie zo veel mogelijk te voorkomen.
8. Het verwijderen van de begroeiing en stobben voert u op kleinschalige wijze uit om het doden van eventueel aanwezige kamsalamanders zo veel mogelijk te voorkomen. Dat houdt in dat u hiervoor zo veel mogelijk klein materieel gebruikt.
9. De (kruidachtige-)begroeiing en stobben verwijdert u in stroken. Daarbij werkt u steeds dezelfde richting uit, van de zuid- naar de noordzijde van de saneringslocatie.
10. Het reptielen- en amfibieënscherm aan de noordzijde zet u tijdelijk open, tijdens het verwijderen van de begroeiing of stobben, zodat vluchtende dieren uit het gebied weg kunnen.
11. Als niet gewerkt wordt aan het verwijderen van begroeiing of stobben plaatst u het reptielen- en amfibieënscherm terug.
12. Aangetroffen exemplaren van de Kamsalamander verplaatst u tot buiten het projectgebied in geschikt leefgebied in de directe omgeving.
13. Ter verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (landbiotoop) van de Kamsalamander realiseert u uiterlijk voor 1 januari 2021 een mantelvegetatie (struiklaag). Het ontwerp hiervan legt u uiterlijk 1 augustus voor aan het bevoegd gezag provincie Overijssel ter goedkeuring.
14. De voorbereidende werkzaamheden van de bodemsanering (verwijderen begroeiing en stobben) start u niet eerder dan na goedkeuring van het ontwerp van de mantelvegetatie.
15. Het ontwerp van de mantelvegetatie voldoet aan de volgende eisen:
  - a. de vegetatie moet door het gebruikte plantmateriaal al in de zomer 2021 functioneel leefgebied vormen voor de Kamsalamander,
  - b. de struikenlaag bestaat uit diverse soorten die in deze omgeving thuis horen,
  - c. de struikenlaag sluit aan op nieuw ontstane scherpe bosranden,
  - d. de struikenlaag moet breed genoeg (minimaal 10 m) zijn om weerinvloeden in deze laag en het aansluitende bos te dempen.
16. Tot twee kalenderjaren, na het planten, vervangt u niet aangeslagen struiken in deze strook in overeenstemming met het goedgekeurde ontwerp. Vervanging voert u binnen 6 weken, na het constateren van sterfte, uit. Alleen als er sprake is van een zeer warme en/of droge periode is het toegestaan de vervangende aanplant later in datzelfde jaar uit te voeren.

Overige zaken

17. Een ecologisch deskundige op gebied van amfibieën (met name Kamsalamander) begeleid de voorgeschreven werkzaamheden in voorschrift 5 tot met 15.
18. U houdt een (digitaal) ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat daarbij om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, aangetroffen exemplaren van de Kamsalamander en oplossingen bij onverwachte situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver getoond.
19. Uiterlijk vier weken na afronding van de werkzaamheden levert u een afschrift van het (digitaal) ecologisch logboek aan bij het bevoegd gezag. Dit kan door het bestand per e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Vermeld daarbij de naam van het project, dat het om gebiedsbescherming gaat en ons kenmerk van dit besluit (2020/0187908).

BIJLAGE 2 VOORSCHRIFTEN soorten

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact opnemen met het bevoegd gezag?

Geeft u altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2020/0187908). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het **Overijssel Loket** is bereikbaar via de telefoon onder nummer **038 499 88 99** of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij het melden ook uw contactgegevens aan ons door.

Aan de ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

20. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
21. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
  - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
  - de naam van de begeleidende ecologisch deskundige⁹, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
  - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
  - het kenmerk van deze beschikking (2020/0187908).
22. De ontheffinghouder neemt direct contact op met ons meldpunt (telefoonnummer 038 425 99 88) als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als weergegeven in de aanvraag noodzakelijk zijn.
23. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan legt hij dit ter goedkeuring voor aan de provincie. Voor deze wijzigingen moeten opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld worden. Alleen na toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

---

⁹ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Specifiek voor beschermde soorten

24. Rondom de saneringslocatie plaatst u uiterlijk 1 juli 2020 een reptielen- en amfibieënscherm. Deze moet zoveel mogelijk voorkomen dat volwassen amfibieën, reptielen en trekkende jongen binnen het projectgebied terecht komen. De locatie voor het scherm is weergegeven op 'Tekening 01 – Indeling van het terrein (versie 0.3, d.d. 05.12.2019)' in bijlage 4 van de Passende beoordeling.
25. Het reptielen- en amfibieënscherm verwijderd u na het afronden van de sanering van de verontreinigde bovengrond.
26. Het reptielen- en amfibieënscherm moet zijn functie ten alle tijden vervullen, zolang dat nodig is. Hiervoor loopt u het scherm regelmatig na (minimaal 1x per 2 weken) op eventuele gebreken of overhangende vegetatie. Geconstateerde gebreken verhelpt u direct, om de aanwezigheid van reptielen en amfibieën binnen de saneringslocatie zo veel mogelijk te voorkomen.
27. Direct na het plaatsen van het reptielen- en amfibieënscherm start u met gerichte invangacties voor Levendbarende hagedis binnen het afgezette terrein. Ingevangen soorten verplaatst u direct naar geschikt leefgebied buiten de projectlocatie. Eventueel aanwezige andere gevangen soorten verplaatst u eveneens.
28. Deze invangacties voert u uit onder begeleiding van een deskundige op het gebied van reptielen in het algemeen en levendbarende hagedissen in het bijzonder. U kunt de invangacties staken als u géén beschermde dieren aantreft en bij twee eerdere invangacties op dezelfde locatie(s) eveneens geen beschermde dieren hebt aangetroffen.
29. U legt in het ecologisch logboek vast welke inspanning u heeft gepleegd om levendbarende hagedissen in te vangen voor de start van het verwijderen van de begroeiing in relatie met de omvang van het terrein. U beschrijft de gehanteerde methode, de resultaten van deze invangacties en de locaties waar gevangen dieren zijn terug gezet in de omgeving.
30. Als het verwijderen van de begroeiing en stobben start voor 1 september controleert u, voorafgaand aan de werkzaamheden, het terrein op aanwezige broedende vogels.
31. Als een broedende vogel wordt waargenomen, dan vinden tot op 50 m afstand daarvan geen werkzaamheden plaats totdat de jonge vogels zijn uitgevlogen.
32. U houdt bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare perioden van de Levendbarende hagedis. De werkzaamheden voor het verwijderen van begroeiing en de stobben voert u uit in de periode van 15 augustus tot 1 oktober.
33. Het verwijderen van de begroeiing voert u op kleinschalige wijze uit om het doden van beschermde diersoorten zo veel mogelijk te voorkomen. Dat houdt in dat u zo veel mogelijk handmatig werkt of klein materieel gebruikt.
34. Bij de uitvoering houdt u rekening met de weersomstandigheden voorafgaand en tijdens de uitvoering. Tijdens regenachtige dagen verwijderd u geen begroeiing of stobben. Op koude en regenachtige dagen kan de Levendbarende hagedis niet vluchten, omdat ze eerst moeten opwarmen door de zon voordat ze actief worden.
35. De (kruidachtige-)begroeiing verwijdert u in de periode vanaf 15 augustus tot 1 oktober strooksgewijs. Daarbij werkt u steeds dezelfde richting uit, van de zuid- naar de noordzijde van de saneringslocatie.
36. Het amfibieënscherm aan de noordzijde zet u tijdelijk open, tijdens het verwijderen van de begroeiing of stobben, zodat vluchtende dieren uit het gebied weg kunnen.

37. Als niet gewerkt wordt aan het verwijderen van begroeiing of stobben plaatst u het amfibieënscherm terug.
38. Ter vervanging van het leefgebied (voortplantingsplek en rustplek) van de Levendbarende hagedis realiseert u uiterlijk voor 1 januari 2021 een zoom- mantelvegetatie (kruiden- en struiklaag). Het ontwerp voor de mantelvegetatie legt u uiterlijk 1 augustus voor aan het bevoegd gezag provincie Overijssel ter goedkeuring.
39. De voorbereidende werkzaamheden van de bodemsanering (verwijderen begroeiing en stobben) start u niet eerder dan na goedkeuring van het ontwerp van de mantelvegetatie.
40. Het ontwerp van de mantelvegetatie voldoet aan de volgende eisen:
  - a. de vegetatie moet door het gebruikte plantmateriaal al in het voorjaar 2021 functioneel leefgebied vormen voor de Levendbarende hagedis,
  - b. de struikenlaag bestaat uit diverse soorten die in deze omgeving thuis horen,
  - c. de struikenlaag sluit aan op nieuw ontstane scherpe bosranden,
  - d. de struikenlaag moet breed genoeg (minimaal 10 m) zijn (en in de toekomst hoog genoeg) om weerinvloeden in deze laag en het aansluitende bos te dempen.

Overige zaken

41. De werkzaamheden in de voorschriften 23 tot en met 39 voert een ecologisch deskundige uit op het gebied van reptielen en amfibieën in het algemeen en Levendbarende hagedis in het bijzonder.
42. U houdt een (digitaal) ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat daarbij om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, welke soorten zijn aangetroffen, de aantallen per soort, locaties waar soorten naar zijn verplaatst en oplossingen bij onverwachte situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver getoond.
43. Uiterlijk vier weken na afronding van de voorgeschreven werkzaamheden levert u een afschrift van het (digitaal) ecologisch logboek bij het bevoegd gezag aan. Dit kan door het bestand per e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Vermeld daarbij de naam van het project, dat het om het onderdeel soortenbescherming gaat en ons kenmerk van dit besluit (2020/0187908).

Bijlage 3 - Overwegingen bij de besluiten

De besluiten bestaan uit de vergunning, een ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij beide besluiten opgenomen. De besluiten en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen bestaan uit het onderdeel Natura 2000 en het onderdeel beschermde soorten. Ze zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	13
A1	Bevoegdheid Wet natuurbescherming (verder Wnb)	13
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	13
A2	Procedure	13
A2.1	Vergunning- en ontheffingprocedure Wnb	13
A2.1	Overeenstemming andere provincie	13
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	13
B	WET NATUURBESCHERMING – NATURA 2000-GEBIEDEN	13
B1	Toetsingskader Natura 2000-gebieden	13
B1.1	Wettelijke regels	14
B1.2	Provinciaal beleid	14
B2	Aanvraag vergunning Natura 2000-gebieden	14
B2.1	Projectomschrijving	14
B2.2	Doel van het project	15
B2.3	Periode	15
B2.4	Onderliggende documenten	16
B2.4	Aanvullende gegevens	16
B3	Vergunningplicht	16
C	TOETSING NATURA 2000-GEBIEDEN	17
C1	Inhoudelijke beoordeling Natura 2000-gebieden	17
C1.1	Toetsing effectbeoordeling aanvraag	17
C1.1.1	Beschrijving van de effecten in de aanvraag	17
C1.1.2	Onze toetsing van de effectenbeoordeling	20
C1.2	Toetsing aan overige vereisten	24
C1.3	Eindconclusie toetsing Natura 2000	24
D	WET NATUURBESCHERMING - SOORTEN	25
D1	Toetsingskader soorten	25
D1.1	Wettelijke regels	25
D1.2	Provinciaal beleid	25
D2	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	25
D2.1	Omschrijving van het project / activiteiten	25
D2.2	Doel van het project	25
D2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	25
D2.4	Periode	25
D2.5	Onderliggende documenten	26
D2.6	Aanvullende gegevens	26
E	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	26
E1	Inhoudelijke beoordeling	26
E1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	26
E1.2	Invloed van het project op betrokken soorten	27
E1.2.1	Effectbeoordeling in de aanvraag	27
E1.2.2	Toetsing van de effectbeoordeling	28

E1.3	Alternatieven voor realisatie van het project	31
E1.4	Wettelijk belang van het project	31
E1.5	Beoordeling staat van instandhouding	31
E1.6	Toetsing aan overige vereisten	32
E1.7	Eindconclusie toetsing soorten	32
E1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden	32
F	ZIENSWIJZEN	32
F1	Bespreking van ingediende zienswijze	32
G	SLOTCONCLUSIES	32
G1	Aanvraag vergunning Natura 2000-gebieden	32
G2	Aanvraag ontheffing soorten	32
	Bijlage 4 - Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied	33

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid Wet natuurbescherming (verder Wnb)

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁰. Daarom zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Bij ons besluit nemen we tevens de gevolgen voor Natura 2000-gebieden mee die buiten onze provinciegrens liggen. Het gaat daarbij om gebieden in andere provincies (Wnb, art. 1.3, derde lid) en/of buiten Nederland.

A2 Procedure

A2.1 Vergunning- en ontheffingprocedure Wnb

De vergunning- en ontheffingprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5¹¹ van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Gedeputeerde staten van onze provincie hebben de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (UOV) van toepassing verklaard¹² voor besluiten op basis van de Wnb (art. 2.7, derde lid). Deze procedure passen we ook toe op een aanvraag soorten als er sprake is van een samenloop met een aanvraag Natura 2000-gebieden.

Om deze procedure binnen de termijn in de Wet natuurbescherming uit te voeren hebben we deze termijn met 7 weken verlengd. Dat houdt in dat we een beslistermijn hebben van 20 weken.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten door de activiteiten hebben uitsluitend invloed op Natura 2000-gebieden die op ons grondgebied liggen. Ook de effecten op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar Burgemeester en Wethouders van gemeente Tubbergen gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij hebben van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

B WET NATUURBESCHERMING – NATURA 2000-GEBIEDEN

B1 Toetsingskader Natura 2000-gebieden

Een vergunning kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

---

¹⁰ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

¹¹ Art. 5.3 Wnb

¹² GS-besluit van 13 december 2016, ons kenmerk 2016/0490877

B1.1 Wettelijke regels

Een verzoek om een vergunning beoordelen wij op basis van de regels uit hoofdstuk 2, paragraaf 2.3 van de Wnb. Voor de effecten van stikstofdepositie zijn ook het Besluit natuurbescherming (titel 2.1) en de Regeling natuurbescherming (artikel 2.1) belangrijk. Bij ons oordeel houden we rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met regionale en lokale bijzonderheden¹³.

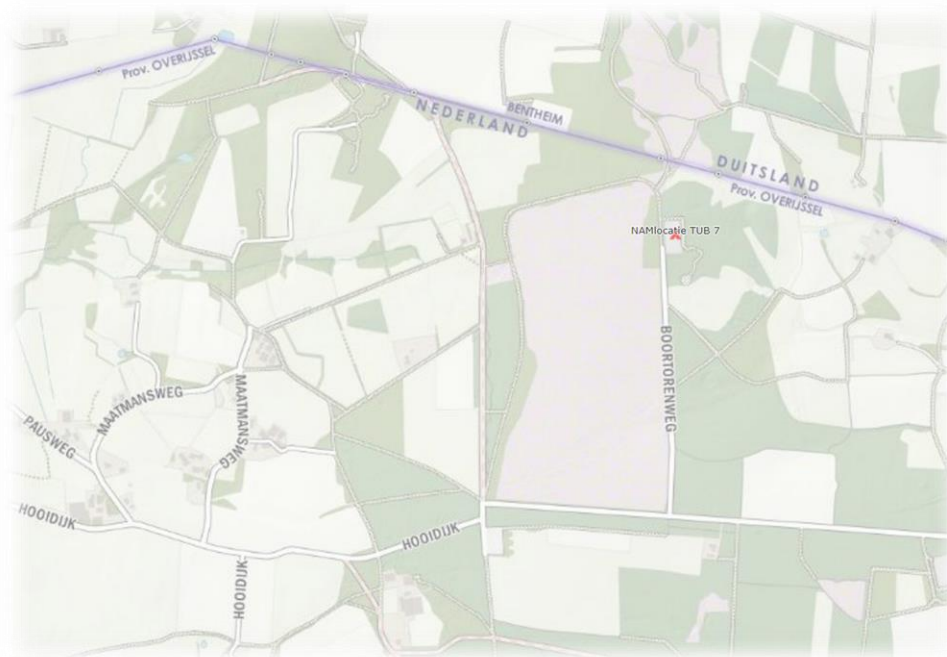
B1.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels met betrekking tot natuur, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening (hoofdstuk 7). Daarnaast maken de voorwaarden in de Beleidsregel Natuur Overijssel 2017 onderdeel uit van ons toetsingskader.

B2 Aanvraag vergunning Natura 2000-gebieden

B2.1 Projectomschrijving

De locatie van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (verder NAM) Tubbergen 7 ligt aan de Boortorenweg te Hezingen in het Natura 2000-gebied Springendal & Dal van de Mosbeek. Op en om deze NAM-locatie is er sprake van bodemverontreiniging. De bodemverontreiniging is ontstaan tijdens de boringen naar gas die in 1953 en in de jaren '70 op deze locatie hebben plaatsgevonden.

Figuur 1: Ligging NAMlocatie

Langs de oostelijke rand van de NAM-locatie bevindt zich een verontreiniging met minerale olie en vluchtige aromaten. De verontreiniging met minerale olie en vluchtige aromaten buiten de locatiegrens is in verticale richting in kaart gebracht. De verontreiniging in de grond wordt aangetroffen tot een diepte van circa 8,0 m -mv. De verontreiniging is in horizontale richting globaal in beeld gebracht. De grond bevat naast de bekende verontreiniging met minerale olie (fractie C10-C40) ook vluchtige minerale olie (fractie C6-C10).

---

¹³ Wnb, art. 1.10, derde lid.

Direct langs de rand van de locatie zijn boorspoelingsresten aangetroffen. De grond rondom de NAM-locatie Tubbergen 7 is tot 0,2 à 1,5 m-mv. verontreinigd met barium. Er is circa 4.800 m³ met barium verontreinigde grond aanwezig waarvan circa 2.400 m³ de interventiewaarde overschrijdt. De omvang van de verontreiniging met barium is volledig in kaart gebracht, zowel in verticale als in horizontale richting.

Er is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging, sanering is spoedeisend op basis van risico's voor verspreiding en ecologie.

Voor de uitvoering van de bodemsanering is door Arcadis een saneringsplan opgesteld. De sanering bestaat uit het ontgraven van de met barium verontreinigde grond en het in-situ saneren van de diepe ondergrond en grondwater. Bij in-situ sanering wordt de biologische afbraak gestimuleerd. Hiervoor worden injectiepunten in de bodem aangebracht waarbij omgevingslucht in de bodem wordt geïnjecteerd. Naast luchtinjectie vindt er ook nutriënteninjectie plaats om de biologische afbraak van de verontreiniging niet te laten stagneren. De diepe ondergrond- en grondwatersanering wordt uitgevoerd met een elektrische compressor / pomp en mogelijk met zonnewarmte.

De doelstelling van de sanering is om de risico's voor verspreiding en ecologie op te heffen. De provincie Overijssel heeft in 2017 ingestemd met dit saneringsplan¹⁴

Ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag voor de natuurvergunning is het in te zetten materieel voor de uitvoering van de sanering gewijzigd. Dit heeft te maken met de stikstofdepositie die het in te zetten materieel veroorzaakt. Met deze wijziging is de tijdelijke stikstofdepositie door deze sanering fors naar beneden gebracht. Wij gaan voor de beoordeling uit van deze gewijzigde aanvraag. Een overzicht van het in te zetten materieel dat stikstofdepositie veroorzaakt is in de passende beoordeling van april 2020¹⁵ weergegeven. Deze gegevens zijn gebruikt om in AERIUS Calculator de tijdelijke depositie te berekenen¹⁶.

De uitvoering van de grondsanering neemt circa 13 weken in beslag. De uitvoering van de grondwatersanering duurt maximaal 3 jaar. De start van de werkzaamheden zijn voorzien voor september 2020.

B2.2 Doel van het project

De doelstelling van de sanering is om de risico's voor verspreiding van verontreinigde stoffen en voor ecologie op te heffen.

B2.3 Periode

De vergunning is oorspronkelijk aangevraagd voor de periode van 1 september 2019 tot en met 1 september 2021. De besluitvorming op uw aanvraag is vertraagd door de uitspraak van de Raad van State op 29 mei 2019. De uitvoering van de sanering schuift hierdoor noodgedwongen met een jaar op. U wilt de werkzaamheden in september 2020 starten.

Uit de passende beoordeling blijkt dat de grondwatersanering maximaal 3 jaar duurt. De looptijd van de vergunning moet overeenkomen met de periode die nodig is om het project volledig uit te voeren. Na overleg met ons heeft u aangegeven akkoord te gaan met een langere looptijd van de besluiten. Vanwege de doorlooptijd van de sanering van de diepe ondergrond en het grondwater is de einddatum aanpast naar 1 september 2023.

---

¹⁴ Beschikking d.d. 08 november 2017 met kenmerk 2017/0397118.

¹⁵ Passende beoordeling Tubbergen 7, 6 april 2020, Arcadis – blz. 9 en bijlage 3.

¹⁶ Passende beoordeling Tubbergen 7, 6 april 2020, Arcadis – bijlage 2a, AERIUS kenmerk RigzAvBPr54q.

B2.4 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de vergunningaanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Arcadis, 12 april 2019. Memo – Aanvulling voortoets Wet natuurbescherming NAM-locatie Tubbergen 7 (Arcadis referentie 079564958 0.14);
- AERIUS-berekening met AERIUS-kenmerk RbxRwZuFnuDh (21 maart 2018);
- Arcadis, 25 april 2016, Natuurtoets NAM-locatie Tubbergen 7;
- Arcadis, 6 april 2020. Passende beoordeling Tubbergen 7 (Arcadis kenmerk D10004495:46)

Verder zijn de volgende stukken bij de beoordeling betrokken:

- Anonymus, 2019. Natura 2000 beheerplan – Springedal & Dal van de Mosbeek, provincie Overijssel, Zwolle;
- Anonymus, 2017. Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Springedal en Dal van de Mosbeek, provincie Overijssel;
- Smits (red.), et al, 2014. Herstelstrategieën stikstofgevoelige habitats. Ecologische onderbouwing van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Alterra Wageningen UR & Programmadirectie Natura 2000, Ministerie EZ;
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9 Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden
- Ottburg, F.G.W.A., D.R. Lammertsma, H.A.H. Jansman, 2017. Twentse Salamanders; Onderzoek naar kamsalamanders (*Triturus cristatus*) in Natura 2000-gebied Springedal en Dal van de Mosbeek. Wageningen, Wageningen Environmental Research.

B2.4 Aanvullende gegevens

Op 24 oktober 2019 zijn aanvullende gegevens gevraagd¹⁷. Deze gegevens zijn op 20 maart 2020 ontvangen¹⁸. De definitieve versie van de passende beoordeling is op 6 april 2020 aangeleverd¹⁹.

B3 Vergunningplicht

De aangevraagde activiteit heeft mogelijk significante gevolgen op Natura 2000-gebieden. Het gaat daarbij om een combinatie van effecten door aantasting van (potentieel) leefgebied door fysieke ingrepen in het landschap, mechanische effecten door de inzet van materieel en door de uitstoot van stikstofhoudende gassen (ammoniak, verbrandingsgassen).

Er is geen sprake van een activiteit conform een vastgesteld beheerplan. De aangevraagde activiteit kan significante gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen. Hierdoor geldt de vergunningplicht in het kader van art. 2.7, tweede lid Wnb. Uit de toetsing moet blijken of een vergunning voor de aangevraagde activiteiten mogelijk is.

In de effectbeoordeling zijn ook de effecten op Natura 2000-gebieden op het grondgebied van Duitsland berekend²⁰. In Duitsland wordt een soort grenswaarde van 100 gram stikstof (7,14 mol) per hectare per jaar aangehouden²¹. Er is ook een uitspraak waaruit lijkt te komen dat deze grenswaarde slechts 50 gram stikstof (3,57 mol) per hectare per jaar bedraagt²². Als de depositie onder deze waarde blijft is er geen toestemmingsbesluit nodig.

---

¹⁷ Ons kenmerk 2019/0276834

¹⁸ Ons kenmerk 2020/0088287

¹⁹ Ons kenmerk 2020/0106015

²⁰ Document AERIUS Calculator, berekening van 06 maart 2020, kenmerk RkntPtepUN5P.

²¹ Op basis van een uitspraak van het Bundesverwaltungsgericht (BVerwG 9 A 5.08, 14 april 2010).

²² Uitspraak van een Duitse Rechtbank (Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen, 16.06.2016 – 8 D 99/13.AK).

Als deze waarde wordt overschreden moet de stikstofdepositie vervolgens binnen het vastgestelde onderzoeksgebied getoetst worden aan een drempelwaarde (Irrelevanzschwelle). Deze waarde bedraagt 3% van de kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype in het betreffende Natura 2000-gebied.

In de passende beoordeling is uitgegaan van de strengste grenswaarde. De bijdrage vanuit de bodemsanering bedraagt maximaal 0,34 mol stikstof per hectare per jaar. Deze waarde ligt ver beneden de strengste grenswaarde. Daaruit blijkt dat voor Duitse gebieden geen toestemming nodig is²³.

C TOETSING NATURA 2000-GBIEDEN

C1 Inhoudelijke beoordeling Natura 2000-gebieden

In deze paragraaf worden de effecten beschreven van de aangevraagde situatie. Wij beoordelen of de verwachte effecten op de doelen voor het Natura 2000-gebied voldoende in beeld zijn gebracht. Vervolgens komen de maatregelen aan bod die de aanvrager neemt om effecten te voorkomen of te verzachten. Wij toetsen of deze maatregelen voldoende zijn om significant negatieve effecten uit te sluiten. Op basis van onze beoordeling van de effecten en de maatregelen besluiten we of een vergunning mogelijk is.

C1.1 Toetsing effectbeoordeling aanvraag

C1.1.1 Beschrijving van de effecten in de aanvraag

De bodemsanering heeft tijdelijke effecten door de werkzaamheden. Het gaat daarbij om vermessing, verzuring door stikstofdepositie en mechanische effecten door het gebruik van materieel. Ter plaatse van de bodemsanering zijn geen kwalificerende habitattypen aanwezig. Er is wel sprake van leefgebied van de Kamsalamander. In de navolgende tekst vatten we kort de bevindingen uit de passende beoordeling samen. Voor de volledige beschrijving verwijzen we naar de passende beoordeling²⁴.

Effecten van stikstofdepositie op habitattypen

De stikstofdepositie beïnvloed verschillende stikstofgevoelige habitattypen in de omgeving van de bodemsanering. Er is in alle gevallen sprake van een hogere achtergronddepositie ten opzichte van de kritische depositie waarden.

Binnen het Natura 2000-gebied geldt voor de betreffende habitattypen (zie tabel 1, pagina 18) een uitbreidingsdoelstelling van het oppervlakte. Uitgezonderd de habitattypen Vochtige heiden (H4010A), Pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150) en Beuken-eikenbossen met Hulst (H9160A). Voor bijna al deze habitattypen geldt tevens een verbeterdoelstelling van de kwaliteit. Dat geldt niet voor het habitatype Pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150).

In tabel 1 zijn de tijdelijke deposities per habitattypen weergegeven. Het gaat hierbij om habitattypen van voedselarme tot matig voedselrijke bodem. In de paragraaf met de effectbeschrijving van stikstofdepositie²⁵ wordt beargumenteerd dat de tijdelijke depositie slechts klein is en niet leidt tot meetbare directe schade aan planten. De berekende maximale depositie leidt ook niet tot een verandering van de concurrentiepositie tussen plantensoorten volgens de opstellers van de passende beoordeling. Daarvoor moet de depositie aanzienlijk hoger zijn.

Om vast te stellen of de tijdelijke stikstofdepositie leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken, waardoor habitattypen verslechteren en zelfs verdwijnen, is informatie uit verschillende bronnen gecombineerd met een veldbezoek in januari 2020.

---

²³ Arcadis, 6 april 2020. Passende beoordeling Tubbergen 7; paragraaf 3.7.2.

²⁴ Arcadis, 6 april 2020. Passende beoordeling Tubbergen 7; hoofdstuk 4, 5 en 6.

²⁵ Arcadis, 6 april 2020. Passende beoordeling Tubbergen 7; paragraaf 5.2.2

Uit zowel de geraadpleegde bronnen als uit het veldbezoek blijkt volgens de passende beoordeling dat de tijdelijke stikstofdepositie op geen enkel habitattypen leidt tot achteruitgang. De habitattypen Droge heiden, Vochtige heiden, Jeneverbesstruweel, Heischrale graslanden hebben een matige tot goede kwaliteit. Er zijn visueel weinig indicatoren van vermessing of verzuring aangetroffen.

Voor de habitattypen Heischraal grasland, Overgangs- en trilvenen, Pioniervegetaties met snavelbiezen, Kalkmoerassen geldt dat deze vooral beïnvloed worden door vermist grondwater. Desondanks is er sprake van een matige tot goede kwaliteit.

Door het gevoerde reguliere beheer worden de effecten van atmosferische depositie in de hand gehouden. De eenmalige tijdelijke depositie door de bodemsanering is gering en leidt niet tot wezenlijke veranderingen in de kwaliteit van de betrokken habitattypen²⁶.

Leefgebied Kamsalamander²⁷

De doelstelling voor de kamsalamander binnen Springendal & Dal van de Mosbeek is uitbreiding van oppervlakte leefgebied, populatie en verbetering kwaliteit leefgebied. Over de huidige staat van de kamsalamander binnen het gebied is volgens het Natura 2000-beheerplan geen informatie bekend. In de bovenloop van de Eendenbeek, de Manderstreu, zijn verschillende poelen aanwezig waar deze soort zich voortplant. Deze poelen bevinden zich op meer dan 2 km afstand van de bodemsaneringslocatie.

Tijdens een onderzoek in 2008 zijn larven van de Kamsalamander gevonden in de opvangbak voor water, op het terrein van de NAM. Op basis van deze waarneming is beoordeeld dat het omringende bos geschikt leefgebied is voor de Kamsalamander. Deze voortplantingsplek is in 2011 onbereikbaar gemaakt voor deze soort. Dit is uitgevoerd nadat als mitigerende maatregel een nieuwe poel als voortplantingsplek is gerealiseerd²⁸. Om migratie van de Kamsalamander van de wateropvangbak naar de nieuwe poel te bevorderen is een tijdelijke poel van vijverfolie aangelegd. Deze poel is nog aanwezig en ligt binnen het plangebied. Bij onderzoek in 2017 zijn in deze tijdelijke poel geen kamsalamanders of larven aangetroffen. Bij monitoringonderzoek in de nieuwe poel in 2019 zijn eveneens geen kamsalamanders aangetroffen. Volgens de passende beoordeling blijkt hieruit dat er geen actueel voortplantingswater voor deze soort aanwezig is. Hieraan gekoppeld concludeert de ecologisch adviseur onder andere dat het plangebied niet fungeert als actueel overwinteringsgebied. In het verwijderde bos en het overblijvende bos is weinig begroeiing onder de bomen aanwezig, waar een kamsalamander kan schuilen. Het wordt niet aannemelijk geacht dat de soort het plangebied passeert of hier overwintert. Tussen de (mogelijke) voortplantingspoelen in de omgeving van het plangebied is voldoende beschutting aanwezig waar de kamsalamander kan verblijven.

In de paragraaf met de effectbeschrijving is te lezen dat tussen oktober 2018 en februari 2019 de bomen en ondergroei in het projectgebied door Staatsbosbeheer zijn verwijderd. Momenteel zijn hier de stobben van de bomen nog aanwezig waar de soort tussen kan schuilen. Het bos rondom het projectgebied, tussen het plangebied en verder gelegen (potentiële) voortplantingspoelen, wordt niet gekapt. In de passende beoordeling wordt gesteld dat het overblijvende bos potentieel overwinteringsgebied voor kamsalamanders blijft.

Tijdens de werkzaamheden is het plangebied tijdelijk niet toegankelijk voor de Kamsalamander. Door de noodzaak om grond af te graven, af te voeren en het voorgenomen vervolgbeheer is er sprake van een blijvend effect op het leefgebied van de Kamsalamander. Dit effect is volgens de passende beoordeling een positief effect. Het aanwezige bos, inclusief de stobben en de bosbodem wordt ter plaatse van de grondsanering verwijderd. De verontreinigde grond wordt afgegraven en de grond wordt niet weer aangevuld.

---

²⁶ Arcadis, 6 april 2020. Passende beoordeling Tubbergen 7; paragrafen 5.1, 5.2 en 6

²⁷ Arcadis, 6 april 2020. Passende beoordeling Tubbergen 7; paragrafen 4.3.4 en 5.3

²⁸ Natuurbeschermingswet 1998, Beschikking Waterinjectielocatie Tubbergen 7, 15 april 2010, ons kenmerk 2010/0069415

Door de verlaging van het maaiveld wordt aangenomen dat het projectgebied natter wordt. Vernatting van het gebied zorgt voor een verbetering van de lokale omstandigheden voor de Kamsalamander volgens de passende beoordeling. Na het uitvoeren van de werkzaamheden is het gebied weer toegankelijk voor de Kamsalamander en is er zowel (potentieel) voortplantingswater als (potentieel) overwinteringsgebied beschikbaar. Er is sprake van het stimuleren van vochtige heide. Vochtige heide wordt gezien als geschikt overwinteringsgebied voor de Kamsalamander.

Het projectgebied dat ontbost wordt is volgens de passende beoordeling geen essentieel leefgebied voor de Kamsalamander. Na het uitvoeren van de werkzaamheden is het gebied weer geschikt voor de soort. Er is geen sprake van een permanent verlies van leefgebied van de deze soort.

Mitigerende maatregelen niet nodig

Volgens de ecologische effectbeoordeling zijn er geen effecten. Dat geldt zowel voor de tijdelijke stikstofdepositie als voor het leefgebied van de Kamsalamander. Volgens de passende beoordeling zijn in het kader van gebiedsbescherming geen mitigerende maatregelen nodig.

Samenvatting effecten

Tabel 1 geeft weer op welke instandhoudingsdoelen er sprake is van een kans op significante gevolgen.

Tabel 1: effecten tijdens uitvoeringsfase. Toelichting symbolen bij doelstellingen: = behoud oppervlakte; > uitbreiding oppervlakte / verbetering kwaliteit

Instandhoudingdoel	Mogelijk effect	Mechanische effecten	Vermindering oppervlakte leefgebied	Verzuring door stikstofdepositie	Vermesting door stikstofdepositie	Maximaal berekende projectdepositie in mol N/ha/jr	Doelstellingen	oppervlakte	Kwaliteit	Populatie
H4010A Vochtige heide				X	X	0,04		=	>	
H4030 Droge heide				X	X	1,46		>	>	
H5130 Jeneverbesstruweel				X	X	0,01		>	>	
H6230 Heischraal grasland				X	X	0,03		>	>	
H6410 Blauwgrasland				X	X	0,03		>	>	
H7140A Overgangs- en trilvenen				X	X	0,01		>	>	
H&150 Pioniervegetaties met snavelbiezen				X	X	0,01		=	=	
H7230 Kalkmoerassen				X	X	0,03		>	>	
H9120 Beuken – eikenbossen met Hulst				X	X	0,02		=	>	
H91E0C Vochtige alluviale bossen				X	X	0,02		>	>	
H1166 Kamsalamander	X	X						>	>	>

De effecten in bovenstaande tabel hebben alleen op de weergegeven doelstellingen effecten. Op de andere soorten- en plantengemeenschappen (habitattypen), waarvoor dit gebied is aangewezen, treden geen effecten op. De habitattypen of leefgebieden voor andere soorten zijn binnen de beïnvloedingszone van de activiteit niet aanwezig.

C1.1.2 Onze toetsing van de effectenbeoordeling

In de passende beoordeling is de bodemsanering getoetst aan de effecten op alle instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied 'Springendal & Dal van de Mosbeek'. De betreffende instandhoudingsdoelen zijn weergegeven in bijlage 4.

Uit de omschrijving van de voorgenomen activiteiten (paragraaf B2.1) en de effectbeoordeling daarvan (zie vorige paragraaf) blijkt dat op een beperkt aantal doelstellingen van het betrokken gebied (tijdelijke) effecten te verwachten zijn.

Toetsing effectbeoordeling stikstofdepositie

De gebiedsanalyse²⁹ voor het Natura 2000-gebied 'Springendal & Dal van de Mosbeek' geeft de meest recente informatie over de huidige kwaliteit van habitattypen en habitatoorten. Er ontbreekt een beeld van de invloed op de biogeochemie van de bodem door de jarenlange verdroging, hoge depositie van stikstof en voorheen ook sulfaat³⁰.

De informatie uit de gebiedsanalyse is ook als basis gebruikt voor de passende beoordeling. Tijdens een veldbezoek is getracht de kwaliteit van de habitattypen visueel te beoordelen. De focus lag daarbij op de habitattypen die tijdens de uitvoering van de bodemsanering tijdelijk beïnvloed worden door de emissies van stikstofhoudende gassen. Door het tijdstip in het jaar (januari) en de wijze van beoordelen, heeft dit ons inziens niet tot een actualisatie van de gewenste inzichten in de kwaliteit van habitattypen geleid. Verschillen habitattypen waren gemaaid of niet te bereiken. De samenstelling van de vegetatie op de verschillende locaties is niet in beeld gebracht. Ook is er geen sprake van meer inzicht in de biogeochemische processen in de bodem.

Het veldbezoek bevestigt vooral de algemene inzichten uit de gebiedsanalyse.

Wat duidelijk is dat veel habitattypen in dit gebied en de omgeving vooral negatief beïnvloed zijn door ingrepen in de hydrologie (verdroging) in het verleden. Alleen de habitattypen van droge zandgronden Droge heiden (H4030), Jeneverbesstruwelen (H5130) en Beuken-eikenbossen (H9120) zijn hierdoor niet beïnvloed. Bij de habitattypen van droge zandgronden Droge heiden (H4030), Jeneverbesstruwelen (H5130), Heischraal grasland (H6230) en H9120 Beuken-eikenbossen met Hulst treedt de sterkste overschrijding van de KDW op. Desondanks wordt de kwaliteit van nagenoeg alle habitattypen beoordeeld als matig tot goed³¹.

Opvallend is dat de trend in de kwaliteit van vooral de vochtige habitattypen niet positief is. Het is aannemelijk dat bij deze habitattypen de negatieve effecten door jarenlange verdroging versterkt worden door de effecten van jarenlange hoge depositie van stikstofhoudende stoffen (zie tabel 2).

---

²⁹ Anonymus, 2017. Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Springendal en Dal van de Mosbeek, provincie Overijssel

³⁰ Anonymus, 2017. Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Springendal en Dal van de Mosbeek, provincie Overijssel, blz. 29

³¹ Anonymus, 2017. Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Springendal en Dal van de Mosbeek, provincie Overijssel

Tabel 2: kwaliteit volgens gebiedsanalyse 2017³²

Instandhoudingdoel	Kwaliteit	Trend in kwaliteit
H4010A Vochtige heide	Mg	-
H4030 Droge heide	Mg	+
H5130 Jeneverbesstruweel	G	+
H6230 Heischraal grasland	M	-
H6410 Blauwgrasland	?	=
H7140A Overgangs- en trilvenen	G	-
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	G	?
H7230 Kalkmoerassen	M	-
H9120 Beuken – eikenbossen met Hulst	M	+
H91E0C *Vochtige alluviale bossen	Gm	-

Legenda	
Kwaliteit	
G	Goede kwaliteit
M	Matige kwaliteit
Gm	Overwegend goede kwaliteit, lokaal matig ontwikkeld
Mg	Overwegend matige kwaliteit, lokaal goed ontwikkeld
Trend in kwaliteit	
+	Positieve trend
-	Negatieve trend
=	Stabiele trend
?	Trend onbekend

De tijdelijke toename van stikstofdepositie door de bodemsanering is het hoogste op het habitatype Droge heiden (zie tabel 1). Juist van dit habitatype is de kwaliteit in 2017 al goed. En de trend in kwaliteit is positief, ondanks de overschrijding van de kritische depositiewaarde in deze omgeving.

De tijdelijke depositie op de andere habitatypen is veel lager. Bij geen enkel habitatype is de kwaliteit slecht. Alleen van het habitatype Blauwgrasland (H6410) is de kwaliteit niet bekend. Toch wordt als trend aangegeven dat de kwaliteit gelijk blijft. De tijdelijke kleine toename van stikstofdepositie beïnvloedt deze trend volgens ons niet. De belangrijkste knoppen voor de kwaliteit van dit habitatype zijn de kwaliteit van het grondwater, de hoogte van de grondwaterstand ten opzichte van het maaiveld en beheer³³.

In het heuvelachtige gebied rondom de NAM-locatie kunnen blauwgraslanden ontstaan op de flanken van beekdalen en in laagtes. De ecologische randvoorwaarden hiervoor zijn zeer natte en natte gronden die onder invloed staan van lokale of regionale kwel. Dit kwelwater bevat basische stoffen (bicarbonaat en kationen) die onder andere de zuurgraad van de bodem op peil houden. De continue kweldruk zorgt tevens voor het behoud van de vochttoestand van de bodem. Bij de hoge grondwaterstanden wordt nitraat in de bodem omgezet naar stikstofgas dat verdwijnt naar de atmosfeer. Daarnaast zorgt het jaarlijks maaien in augustus voor afvoer van stikstof via het maaisel.

Als de ecologische randvoorwaarden voor waterkwaliteit, waterkwantiteit en beheer op orde zijn, dan zijn de effecten door stikstofdepositie op dit habitatype gering.

De depositie vindt voornamelijk plaats tijdens de grondsanering van de bovengrond. Deze is in tijd beperkt tot drie maanden. Deze depositie stopt als de bovengrondsanering is afgerond. De sanering van de diepe ondergrond en het grondwater wordt uitgevoerd met een elektrische compressor c.q. pomp. Alleen tijdens het weghalen en afvoeren van het materieel daarvoor komt nog een geringe depositie vrij gedurende circa een week.

De emissie van stikstofhoudende gassen binnen het project zijn zo ver mogelijk terug gedrongen door het in te zetten materieel aan te passen. De saneringswerkzaamheden zijn verplicht vanuit de Wet bodembescherming. De uitvoering verbetert de milieukwaliteit van een natuurgebied dat waardevolle

³² Anonymus, 2017. Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Springendal en Dal van de Mosbeek, provincie Overijssel, blz. 35

³³ Beijer et al, 2014, Herstelstrategieën stikstofgevoelige habitats, deel II - H6410: Blauwgraslanden (paragraaf 6.1); en Bobbink et al, 2014, Herstelstrategieën stikstofgevoelige habitats, deel I - Intermezzo I Biogeochemische mechanismen in natte ecosystemen.

vegetaties en soorten bevat die vanuit Europees oogpunt beschermd moeten worden. Daarnaast leidt de aanwezige bodemverontreiniging tot grote onrust bij de lokale bevolking en bestuurders.

Op basis van al deze aspecten, in combinatie met de goede kwaliteit en positieve trend van de habitattypen, zijn wij van mening dat deze tijdelijke toename van stikstofdepositie in dit specifieke geval toelaatbaar is.

Aan de vergunning verbinden we wel het voorschrift (voorschrift 4) dat het materieel wordt gebruikt, zoals weergegeven in de passende beoordeling. Op deze wijze borgen we dat de depositie niet hoger wordt dan nu is berekend.

Effecten op leefgebied van de Kamsalamander

In de passende beoordeling staan enkele tegenstrijdigheden over de geschiktheid van het projectgebied en zijn omgeving als leefgebied voor de Kamsalamander. Feit is dat in 2008 voortplanting is aangetoond in een waterbak op het terrein van de NAM. Op basis van die waarneming is destijds in de ecologische toets tevens het omringende bos als geschikt overwinteringsgebied aangemerkt.

De waterbak is als voortplantingsplek onbereikbaar gemaakt voor de Kamsalamander. Ter vervanging is op circa 150 m ten oosten een poel gegraven. Het is met monitoringgegevens niet aangetoond dat zich hier kamsalamanders voortplanten. De reden waarom in deze poel (nog) geen voortplanting plaatsvindt is niet bekend.

Afgezien van het onbereikbaar maken van de waterbak is tot de winter van 2018 verder in het omringende gebied niet ingegrepen. Tijdens verschillende monitoringsmomenten is géén voortplanting van de Kamsalamander vastgesteld. Ten opzichte van de situatie in 2008 lijkt het er op dat de kwaliteit het leefgebied achteruit is gegaan nu er geen nieuwe voortplanting plaats vindt.

Naast deze nieuwe poel is er ook een poel op circa 300 m afstand. Ook daar is geen voortplanting vastgesteld. Voortplanting lijkt te ontbreken in de directe omgeving. Daarom vindt de opsteller van de passende beoordeling het niet aannemelijk dat kamsalamanders door het bos trekken om in het projectgebied terecht te komen. In overeenstemming met verschillende documenten houden zij aan dat trekkende kamsalamanders bosranden opzoeken en daar beschutting vinden.

Opvallend is dat in 2008 al sprake was van bekende voortplantingspoelen (op Nederlandse bodem) op ruim 1.800 m ten noordwesten van de NAM-locatie (deelgebied Manderstreu). Uit de literatuur³⁴ blijkt dat kamsalamanders zich over een afstand van zo'n 1.000 m per jaar kunnen verplaatsen. Uit studies, beschreven in literatuur³⁵, blijkt ook dat kamsalamanders zich makkelijker verplaatsen door vochtig habitat dan door droog habitat. Bij verplaatsingen na de voortplanting vormen bosranden (struikenrand en kruidenrand) in een straal van 250 m rondom een poel een belangrijk onderdeel van het leefgebied. Er is geen informatie over het gebruik van vegetaties tijdens verplaatsingen naar een nieuwe voortplantingslocatie. Ondanks de afstand tot die bekende voortplantingspoelen zijn er destijds wel larven op het terrein van de NAM aangetroffen. Het is niet uitgesloten dat kamsalamanders daarbij ook bos zijn doorgestoken. Er lijkt geen duidelijke reden te zijn voor de aanname dat kamsalamanders niet door kleinschalige bossen trekken. Het feit dat er weinig ondergroei aanwezig is, lijkt geen echt probleem te zijn. Zolang er voedsel te vinden is en er volop schuilmogelijkheden aanwezig zijn in de vorm van stenen, boomstronken, houtstapels, hopen en gaten. Uit de literatuur blijkt wel dat deze soort een voorkeur heeft voor kleinschalige landschappen die bosrijk zijn en houtwallen of struwelen bevatten met vermolmde boomstronken, steen- en houtstapels, braamstruwelen en stroken met ruigtekruiden. Om als volwaardig leefgebied te functioneren moeten ook verschillende poelen en andere wateren aanwezig zijn die geschikt

---

³⁴ Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9 Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden; blz. 109

³⁵ Ottburg, F.G.W.A., D.R. Lammertsma, H.A.H. Jansman, 2017. Twentse Salamanders; Onderzoek naar kamsalamanders (*Triturus cristatus*) in Natura 2000-gebied Springendal en Dal van de Mosbeek. Wageningen, Wageningen Environmental Research.

zijn als voortplantingspoel. Op basis van de topografische kaart en kennis van het gebied weten we dat de ruime omgeving van de NAM-locatie daaraan voldoet.

Door de waarneming van voortplanting in 2008 blijkt dat Kamsalamanders ook in de directe omgeving van de NAM-locatie voorkomt of voorkwam. Dat houdt in dat die omgeving gezien met worden als leefgebied van de Kamsalamander als een kwalificerende soort voor dit Natura 2000-gebied. In onze toetsing moeten we daarom uitgaan van de aanwezigheid van actueel leefgebied van deze soort.

Anders dan waar de passende beoordeling van uit gaat is het voor de gebiedsbescherming niet relevant of er sprake is van essentieel onderdeel van het leefgebied van de Kamsalamander. In het kader van gebiedsbescherming is relevant dat het leefgebied van een habitatsoort aanwezig is en in ieder geval behouden blijft. En daarbij gaat het om leefgebied die in alle functies van de soort kan voorzien. Het gaat dan om landbiotoop, overwinteringsplekken, voortplantingspoelen en uitwisselingsmogelijkheden met deelpopulaties in de omgeving. Voorkomen van versnippering van het leefgebied is daarbij belangrijk om een populatie van voldoende omvang ruimte te bieden om hier duurzaam voort te bestaan.

De saneringslocatie heeft een oppervlakte van 1,8 ha. Een groot deel daarvan bestaat uit bos. Dit bos en de bosbodem met verschillende schuilmogelijkheden gaan verloren. De bodemsanering creëert zowel aan noord als zuidzijde erg open bosranden. De grond op de locatie wordt grotendeels afgegraven tot een diepte van 0,2-0,5 m –mv. Aan de westzijde, tegen de NAM-locatie aan wordt grond tot een diepte van 1,5 m beneden maaiveld verwijderd. Afgezien van een grondwal aan de westzijde wordt er geen nieuwe grond aangebracht. Het projectgebied wordt niet opnieuw beplant. Staatsbosbeheer wil dat het gebied zich als vochtige heide ontwikkelt.

De sanering van de bovengrond duurt ongeveer 13 weken. In de passende beoordeling is weergegeven dat rondom de saneringslocatie een reptielen- en amfibieënscherm geplaatst wordt. Dit wordt uitgevoerd vanuit de soortenbescherming. Dit scherm voorkomt tevens dat kamsalamanders op het terrein komen. Wanneer dat scherm wordt geplaatst is niet weergegeven. Na de uitvoering van de ontgraving is het terrein weer toegankelijk voor deze soort. Er is volgens de passende beoordeling geen sprake van verlies aan leefgebied van deze soort.

Daarbij wordt voorbij gegaan aan de ontwikkeltijd om een kale vlakte om te vormen naar een heideterrein. Hoe lang deze ontwikkeling duurt is niet bekend. Bovendien is er geen zekerheid of de gewenste vegetatie zich hier daadwerkelijk ontwikkelt. Er is sprake van (tijdelijk) verlies aan landbiotoop voor de Kamsalamander. Daarnaast is het twijfelachtig of (vochtige) heide wel geschikt landbiotoop voor deze soort vormt als dit niet aansluit bij het voortplantingswater. Als heide in literatuur wordt genoemd in combinatie met kamsalamanders, dan is er steeds sprake van aanwezige vennen in de betreffende heidevegetatie.

Wij gaan uit van het voorzorgbeginsel en beschouwen de locatie van de bodemsanering als leefgebied van de Kamsalamander. De bodem en het grondwater ter plaatse is echter wel verontreinigd. De aanwezige bodemverontreiniging leidt tot grote onrust bij de lokale bevolking en bestuurders. Daarnaast is er vanuit de Wet bodembescherming een noodzaak om deze locatie te saneren.

In dit geval is er een afweging nodig van de verschillende belangen. Door de noodzaak om de bovengrond af te graven om de verontreinigde grond te verwijderen is verlies aan leefgebied niet te voorkomen. Nu er recent geen voortplanting is waargenomen van de kamsalamander achten we de (tijdelijke) aantasting van het leefgebied acceptabel. We stellen daaraan echter als voorwaarden dat tegelijkertijd met de bovengrondsanering het overblijvende deel van het leefgebied een kwaliteitsverbetering krijgt. Dat doen we om te voorkomen dat een groot deel van het terrein lange tijd geen geschikt leefgebied voor deze soort is.

De Kamsalamander heeft een sterke voorkeur voor bosranden als landbiotoop. De saneringslocatie zorgt voor nieuwe scherpe bosranden. Daarbij is er geen sprake van een geleidelijke overgang van lage begroeiing (nieuw te ontwikkelen heide) naar bos. Door het realiseren van een brede (min. 10 m) mantelvegetatie (struikenlaag) wordt deze situatie aanzienlijk verbeterd. Hierdoor wordt het landbiotoop voor de Kamsalamander verbeterd. Ook het bosklimaat in het resterende bos verbeterd (minder droog)

hiermee door de demping van de weersinvloeden. Het behoud daardoor de geschiktheid als landbiotoop c.q. overwinteringsbiotoop.

Een mantelvegetatie aan de noordzijde van de saneringslocatie levert ons inziens de beste randvoorwaarden voor (onderdeel van) leefgebied voor deze soort. Om deze zone in 2021 al effectief te laten functioneren moet de vegetatie voor 1 januari 2021 zijn ingeplant met struiken die ook in de omgeving voorkomen.

Deze ontwikkeling is voorzien op gronden van Staatsbosbeheer. De initiatiefnemer heeft tijd nodig om over de uitvoering van deze voorschriften met de grondeigenaar te overleggen. Om dit mogelijk te maken bieden we ruimte om een ontwerpplan voor een zoomvegetatie aan ons ter goedkeuring voor te leggen. Dit ontwerpplan moet ruim voor de start van het verwijderen van de begroeiing en stobben worden aangeboden. Aan het ontwerpplan stellen we voorwaarden. Om te voorkomen dat de strook zich onvoldoende ontwikkeld leggen we tevens de verplichting op om tot twee jaar na het aanplanten niet aangeslagen struiken zo snel mogelijk te vervangen.

We leggen deze voorwaarden vast in voorschriften (voorschrift 13 tot en met 16) die verbonden zijn aan ons besluit.

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat kamsalamanders binnen de saneringslocatie aanwezig zijn geeft u aan een reptielen- en amfibieënscherm te plaatsen. Het tijdstip waarop dit scherm geplaatst wordt is niet aangegeven.

Volgens de literatuur³⁶ keren de volwassen kamsalamanders vanaf half juli terug naar het landbiotoop. Als het voortplantingswater weinig voedsel bevat verlaten ze al in juni het water. Geredeneerd vanuit de Kamsalamander moet het scherm uiterlijk 1 juni geplaatst zijn om zo goed mogelijk te voorkomen dat kamsalamanders op de projectlocatie terecht komen. Het definitieve besluit is dan nog niet in werking. Daarom nemen wij in een voorschrift op dat dit scherm in ieder geval voor 1 juli geplaatst moet zijn (voorschrift 5). In voorschriften 7 tot met 12 leggen we vast op welke wijze u zorgvuldig te werk moet gaan om onnodige sterfte van individuen te voorkomen.

C1.2 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb³⁷ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

In de voorliggende beoordeling van de effecten van een bodemsanering binnen een Natura 2000-gebied hebben wij deze vereisten en bijzonderheden meegenomen in onze afweging.

C1.3 Eindconclusie toetsing Natura 2000

Uit de beoordeling van de effecten blijkt dat er zoveel mogelijk maatregelen worden genomen om de tijdelijke gevolgen door stikstofdepositie op leefgebieden van soorten of habitattypen te verminderen. Gezien de huidige kwaliteit en de trend van de betrokken habitattypen bij de huidige KDW verwachten we geen waarneembare aantasting van de habitats door de tijdelijke toename van stikstofdepositie.

Het leefgebied van de Kamsalamander wordt (tijdelijke) wel fysiek aangetast. Hiervoor leggen we maatregelen op om tegelijkertijd met de grondsanering de kwaliteit van het leefgebied te verbeteren. Die maatregelen leggen wij vast in voorschriften.

Bij ons oordeel hebben we rekening gehouden met de onrust in de omgeving over de aanwezigheid van deze bodemverontreiniging en de vereisten vanuit de Wet bodembescherming. Vergunning kan onder voorwaarden worden verleend.

---

³⁶ Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9 Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden; blz. 107

³⁷ Wnb, artikel 1.10, derde lid.

D WET NATUURBESCHERMING - SOORTEN

D1 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

D1.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wnb. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming³⁸ en (soms) de Regeling natuurbescherming³⁹ zijn voor de toetsing relevant.

D1.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven⁴⁰.

In onze beleidsregel⁴¹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten⁴² (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

D2 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

D2.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Voor de omschrijving van het project verwijzen we naar paragraaf B2.1. Voor het beschreven project zijn ook de effecten voor beschermde soorten in beeld gebracht.

De maatregelen in de oorspronkelijke aanvraag voor het onderdeel soorten zijn gewijzigd. Bij de beoordeling van dit onderdeel van de aanvraag gaan we uit van deze wijzigingen.

D2.2 Doel van het project

Het doel van het project is beschreven in paragraaf B2.2.

D2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de Levendbarende hagedis van het verbod om deze opzettelijk te doden of te vangen⁴³ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen⁴⁴.

D2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2019 tot en met 1 september 2021.

---

³⁸ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

³⁹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

⁴⁰ Zie bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening Overijssel

⁴¹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

⁴² Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

⁴³ Art. 3.10, eerste lid, sub c

⁴⁴ Art. 3.10, eerste lid, sub b

D2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Arcadis, 25 april 2016, Natuurtoets NAM-locatie Tubbergen 7,
- Arcadis, 28 maart 2019, Activiteitenplan beschermde soorten sanering NM-locatie Tubbergen 7, (Arcadis referentie 083855374 0.11),
- Arcadis, 19 december 2019, Memo – Tubbergen 7, beantwoording vragen soortenbescherming provincie Overijssel (Arcadis referentie D10007659:1).

Verder zijn de volgende bronnen bij de beoordeling betrokken:

- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9 Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Kennisdocument Levendbarende hagedis, versie 0.1. BIJ12, juli 2017

D2.6 Aanvullende gegevens

Op 24 oktober 2019 zijn aanvullende gegevens gevraagd⁴⁵. Deze gegevens zijn op 7 april 2020 ontvangen⁴⁶.

E TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

E1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken onder andere het kennisdocument soorten⁴⁷ (voorheen de soortenstandaard) van de Levendbarende hagedis bij onze toetsing.

E1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Door bureau- en veldonderzoek in respectievelijk 2016 en 2017 is onderzocht welke beschermde soorten aanwezig zijn. In het rapport 'Activiteitenplan beschermde soorten sanering NAM-locatie Tubbergen 7'⁴⁸ wordt beschreven hoe het veldonderzoek is uitgevoerd.

Het veldonderzoek was gericht op de verwachte amfibieën- en reptielensoorten. Het is uitgevoerd in overeenstemming met de handleiding voor het monitoren van stichting RAVON en de beschikbare soortenstandaarden van RVO. Deze onderzoeksmethodieken komen overeen met die in de huidige kennisdocumenten van BIJ12.

Het uitgevoerde onderzoek, zoals beschreven in het activiteitenplan, voldoet aan onze eisen van een goed veldonderzoek. Bij het indienen van de aanvraag in 2019 geeft het veldonderzoek mogelijk geen accuraat beeld meer, omdat in de winter van 2018-2019 veel werkzaamheden in de directe omgeving zijn uitgevoerd. Op de saneringslocatie zijn de bomen eveneens in die periode gekapt.

---

⁴⁵ Ons kenmerk 2019/0276834

⁴⁶ Referentienummer Arcadis D10007659:1, ons kenmerk 2020/0106015

⁴⁷ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

⁴⁸ Hoofdstuk 3, bladzijde 7.

E1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

E1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

Effecten uitgesloten voor nagenoeg alle soorten

Tijdens het veldonderzoek is de voortplanting en/of de aanwezigheid van de meeste verwachte soorten niet aangetoond. Het gaat om Heikikker, Poelkikker, Kamsalamander, Hazelworm en Zandhagedis. De Levendbarende hagedis is wel waargenomen.

Voor alle soorten die niet zijn waargenomen beschrijft het activiteitenplan dat het onderzoek al twee jaar oud is. Binnen de verplaatsingsafstand van soorten tussen landhabitat en voortplantingsplek of trekgedrag is wel optimaal leefgebied aanwezig. Hierdoor sluit de adviserend ecoloog niet in uit dat in tussentijd soorten de saneringslocatie bereikt hebben.

Volgens de beschrijvingen van de amfibieënsoorten in het activiteitenplan⁴⁹ wordt het niet aannemelijk geacht dat individuen door het bos trekken en op de saneringslocatie terecht komen. Die locatie vormt een suboptimaal leefgebied voor deze soorten.

De algemene amfibieënsoorten Bruine kikker en Kleine watersalamander zijn tijdens het soortgerichte onderzoek in 2017 aangetroffen. Ze zijn aanwezig in de kunstmatige poel ten zuiden van de projectlocatie en deze vormt waarschijnlijk voortplantingsbiotoop voor hen. Van de projectlocatie zelf wordt vermoed dat deze door deze algemene soorten gebruikt wordt als landhabitat. Zij kunnen onder houtstronken en in holen hier verblijven buiten de voortplantingsperiode.

Van de reptielensoorten zijn Hazelworm en Zandhagedis niet aangetoond. Aanwezigheid van de Hazelworm sluit men volledig uit. De saneringslocatie wordt wel een optimale geschiktheid voor deze soort toegedicht. Desondanks zijn er geen exemplaren aangetroffen tijdens het onderzoek dat zich daar op richtte.

De aanwezigheid van Zandhagedis sluit men nog niet volledig uit door de ouderdom van de onderzoeksgegevens. Maar het bos ter plaatse van de saneringslocatie acht men suboptimaal leefgebied. Het is niet aannemelijk dat deze soort daar verblijft.

Effecten voor Levendbarende hagedis

Er zijn twee exemplaren van de Levendbarende hagedis waargenomen tijdens veldonderzoek op 14 mei 2017. Tijdens de overige veldinventarisaties is de soort niet waargenomen. Daarom classificeert de ecologisch adviseur de waarneming als incidentele waarneming. Het projectgebied heeft volgens het rapport geen essentiële functie als leefgebied voor deze soort. Dat heeft te maken met het sterk beschaduwde karakter van het aanwezige bos. De Levendbarende hagedis is een zon minnende soort. Zij leeft overwegend op structuurrijke plekken, die tevens mogelijkheden bieden om op te warmen in de zon. Het bos is mogelijk wel geschikt winterhabitat voor deze soort door de aanwezigheid van dood hout⁵⁰.

In de reactie op vragen⁵¹ over het belang van de vochtige zone rondom de kunstmatige poel voor deze vochtminnende soort is het volgende weergegeven. De poel bestaat uit waterdicht zeil en wordt daarom gevoed door regenwater. De poel heeft een steile oever en heeft daarom een onnatuurlijk karakter. In de omgeving van de poel en binnen het plangebied is geen sprake van een vochtige zone. Het projectgebied bestaat uit bos met weinig structuur dat vrij gesloten is. Daardoor is het bijna geheel beschaduwde, op een open plek ter plaatse van de poel na, met een ondergroei van bramen. Ter hoogte van de open plek, waar ook dekking door braam te vinden is, is de Levendbarende hagedis waargenomen.

---

⁴⁹ Arcadis, 28 maart 2019, Activiteitenplan beschermde soorten sanering NM-locatie Tubbergen 7, referentie 083855374 0.11; hoofdstuk 4.

⁵⁰ Arcadis, 28 maart 2019, Activiteitenplan beschermde soorten sanering NM-locatie Tubbergen 7, blz. 11.

⁵¹ Arcadis, 19 december 2019, Memo – Tubbergen 7, beantwoording vragen soortenbescherming provincie Overijssel, bij 1.

De saneringswerkzaamheden leiden volgens het activiteitenplan (mogelijk) tot verstoring, verwonden en/of doden van aanwezige dieren. Daarnaast worden mogelijk verblijfplaatsen aangetast. Tijdens werkzaamheden gedurende de eiafzet (15 april t/m 15 juni) kan ook het legsel gedood worden.

Door de uitvoering van de werkzaamheden kunnen dieren verstoord, verwond en of gedood worden. Om dit te voorkomen is het ecologisch advies⁵² om de werkzaamheden in de minst kwetsbare periode uit te voeren.

De Levendbarende hagedis is het meest kwetsbaar gedurende de overwintering (oktober t/m februari) en voortplanting (15 april t/m 1 september) volgens het activiteitenplan.

Tevens wordt geadviseerd om het projectgebied na het verwijderen van bos vrij van beschutting te houden door het voorkomen van ontwikkeling van ruigte. Hierdoor blijft het projectgebied onaantrekkelijk voor deze soort.

Het plangebied vormt suboptimaal leefgebied voor Levendbarende hagedis. In de omgeving is optimaal leefgebied aanwezig zoals bosranden en heideterreinen. Tijdens de werkzaamheden is er sprake van verlies aan suboptimaal leefgebied (overwinteringshabitat). Vernietiging van rustplaatsen is niet te voorkomen. Het doden van individuen blijft beperkt.

In de beantwoording van vragen zijn bovenstaande maatregelen aangepast⁵³, doordat de bomen in het projectgebied al grotendeels verwijderd zijn in de winter van 2018-2019. De stobben zijn wel nog aanwezig. Anders dan de eerder aangegeven maatregelen in het activiteitenplan is het terrein verder met rust gelaten. Hierdoor heeft zich een ruigte met her en der een boom ontwikkeld. Het terrein wordt hierdoor nu geschikt leefgebied voor de Levendbarende hagedis geacht. Als maatregel wordt nu aangegeven dat de aanwezige begroeiing buiten de kwetsbare periode moet worden verwijderd. Dat is volgens de memo tussen 15 augustus en 1 oktober. Daarbij moet rekening worden gehouden met de weersomstandigheden voorafgaand en tijdens de uitvoering. Op koude en regenachtige dagen kan de soort niet vluchten, omdat zon nodig is om op te warmen. Het wordt aanbevolen om de ruigte zoveel mogelijk handmatig te verwijderen of met licht materieel in een laag tempo. Hiermee krijgen de aanwezige dieren de kans om te vluchten.

Effecten voor broedvogels

In de Natuurtoets (2016) is uitgegaan van de aanwezigheid van broedende vogels tijdens het vogelbroedseizoen. Tijdens het terreinbezoek om de habitatgeschiktheid voor soorten te beoordelen is er gelet op eventuele nesten van vogels die jaarrond beschermd zijn. Dergelijke nesten zijn niet waargenomen.

In het activiteitenplan (2019) wordt aangegeven dat verstoring van broedende vogels in de periode vanaf 15 maart tot 1 september optreedt. Mogelijk dat binnen deze periode nesten worden vernield en jonge vogels worden gedood.

Deze effecten worden voorkomen door de werkzaamheden buiten deze broedperiode uit te voeren. Als dat wordt uitgevoerd is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

E1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

Amfibieën algemeen

De toetsing in het activiteitenplan is niet aangepast aan de informatie die wij gegeven hebben in ons verzoek tot aanvulling. Daarin is gewezen op de aanwezigheid van een andere voortplantingspoel voor de Kamsalamander op circa 200 m ten oosten van de NAM-locatie⁵⁴. De rand van het bosgebied ter plaatse van de saneringslocatie bevindt zich op ongeveer 70 m afstand van deze poel. Dat betekent dat voor alle

---

⁵² Arcadis, 28 maart 2019, Activiteitenplan beschermde soorten sanering NM-locatie Tubbergen 7, paragraaf 6.4.

⁵³ Arcadis, 19 december 2019, Memo – Tubbergen 7, beantwoording vragen soortenbescherming provincie Overijssel, bij 2.

⁵⁴ Aanleg opgelegd in een natuurvergunning in 2010. Natuurbeschermingswet 1998, Beschikking Waterinjectielocatie Tubbergen 7, 15 april 2010, ons kenmerk 2010/0069415

beoordeelde amfibieënsoorten het bosgebied in potentie kan dienen als landbiotoop c.q. overwinteringsgebied.

De wijziging in maatregelen voor de Levendbarende hagedis betekenen impliciet ook dat het voormalige bosgebied nu geschikter is geworden voor de amfibieën als landbiotoop. De effecten van de bodemsanering worden voor al deze soorten hierdoor mogelijk onderschat. We gaan er van uit dat verschillende amfibieënsoorten aanwezig kunnen zijn. Om zoveel mogelijk te voorkomen dat amfibieën en reptielen binnen het projectgebied aanwezig zijn moet er zo vroeg mogelijk een amfibieën- en reptielenscherm geplaatst worden. Dit is in voorschrift 24 tot en met 26 weergegeven.

De overige voorschriften ten behoeve van de Levendbarende hagedis beperken ook het eventueel doden van voorkomende amfibieën in het projectgebied. Voor de amfibieën zijn geen extra maatregelen nodig.

Levendbarende hagedis

Tijdens het soortgericht veldonderzoek in 2017 is tijdens één veldbezoek de Levendbarende hagedis waargenomen. Er zijn toen twee individuen gezien. Tijdens de overige veldbezoeken is deze soort niet meer gezien. Op basis daarvan wordt in de ecologische toets aangenomen dat het om incidentele aanwezigheid van deze soort in dit gebied gaat. En dat het gebied geen essentiële functie heeft voor deze soort.

Deze aanname wordt tegen gesproken door het kennisdocument Levendbarende hagedis. Hieruit blijkt dat deze soort in de actieve periode meerdere plekken gebruikt als verblijfplaats. Het gaat daarbij steeds om dezelfde plekjes. De homerange⁵⁵ van deze soort is beperkt. Dat varieert van enkele tientallen vierkante meters tot ruim 500 vierkante meter. Dat is afhankelijk van de hoeveelheid variatie en afwisseling is de begroeiing. Ook de lokale populatiestructuur speelt hierin een rol.

Het hele gebied, dat het vrouwtje gebruikt als zij eieren meedraagt, heeft de functie als voortplantingsplaats. Ook dat staat in dit kennisdocument.

De gegevens in het kennisdocument in combinatie met de waarneming van individuen is voldoende om aan te nemen dat het om functioneel leefgebied van deze soort gaat⁵⁶. De uitvoering van het project leidt tot beschadigen en vernielen van vast rust- en voortplantingsplaatsen.

Door de verwijdering van bomen, zo'n anderhalf jaar geleden, is een nieuwe situatie ontstaan. Het bosgebied werd eerder beoordeeld als ongeschikt leefgebied voor de Levendbarende hagedis. Nu de bomen gekapt zijn en het terrein met rust is gelaten is het projectgebied tijdelijk zeer geschikt leefgebied voor deze soort. De saneringslocatie is niet afgeschermd. Hierdoor kunnen er meerdere individuen op dit terrein voorkomen. De voorgestelde maatregelen in de aanvullende informatie stelt voor om de ruigte en stobben te verwijderen vanaf 15 augustus, na de kwetsbare periode. Daarbij stelt de ecologisch adviseur in zijn advies⁵⁷ tevens voor om dit zoveel mogelijk met handkracht of met klein materieel uit te voeren om dieren de gelegenheid te geven zo veel mogelijk te vluchten. En bij de uitvoering moet rekening worden gehouden met weersomstandigheden. Bij regenachtig en koud weer zijn de Levendbarende hagedissen niet erg actief. Deze maatregelen nemen we over en leggen deze vast in voorschriften (voorschrift 32 tot en met 34).

Aanvullend daaraan leggen we ook de werkwijze vast om de dieren zoveel mogelijk de kans te bieden om het gebied uit te vluchten (voorschrift 35 tot en met 37).

Bovenstaande maatregelen zijn volgens ons nog niet voldoende. De aanwezigheid van drachtige vrouwtjes binnen de saneringslocatie is niet uitgesloten. Als de vegetatie verwijderd wordt vanaf 15 augustus zijn mogelijk meerdere jongen aanwezig. Deze worden geboren in de periode juli tot half augustus. Deze jonge dieren zijn slechts 20 tot ongeveer 30 millimeter groot⁵⁸. Hierdoor vallen ze

---

⁵⁵ Het grondgebied dat door een dier of een groep wordt gebruikt om regelmatig in rond te trekken, bijvoorbeeld om voedsel te zoeken.

⁵⁶ Zie ook blz. 15, Kennisdocument Levendbarende hagedis, versie 0.1, BIJ12, juli 2017.

⁵⁷ Arcadis, 19 december 2019, Memo – Tubbergen 7, beantwoording vragen soortenbescherming provincie Overijssel, bij 2.

⁵⁸ Kennisdocument Levendbarende hagedis, versie 0.1. BIJ12, juli 2017; blz. 6

nauwelijks op in het terrein als de ruigte en stronken verwijderd worden. Het is daarom nodig om dieren zoveel mogelijk in te vangen en te verplaatsen, voordat het verwijderen van ruigte en stronken plaats vindt. De voorkomende individuen verplaatst de ecologisch deskundige naar geschikt leefgebied buiten de saneringslocatie.

Het voorgeschreven amfibieën- en reptielenscherm houdt dieren buiten het terrein, maar de aanwezige dieren ook binnen het terrein. We leggen daarom als aanvullende maatregel op. Na het plaatsen van het reptielen- en amfibieënscherm moet binnen het terrein gerichte vangacties worden ondernomen om zoveel mogelijk levendbarende hagedissen te verplaatsen. Dit is opgenomen in voorschrift 27 tot en met 29. Daarmee voorkomen we deels ook dat jonge levendbarende hagedissen gedood worden tijdens de voorbereiding en uitvoering van bovengrondsanering.

Met een zorgvuldige uitvoering van de voorschriften wordt het doden van dieren zo veel mogelijk voorkomen. Dat geldt voor zowel de aangevraagde soort als eventueel andere voorkomende soorten. Het vernielen van rustplaatsen is niet te voorkomen, doordat zowel stobben als grond verwijderd wordt. Door een geschikte randzone buiten het te saneren deel te laten staan of aan te leggen kan dit effect wel verzacht worden. Deze zone is ook voor verschillende amfibieën een geschikt landbiotoop. We leggen het aanleggen van deze zone vast in de voorschriften (voorschriften 38 tot en met 40). Daarbij nemen we de voorschriften ten behoeve van de Kamsalamander uit het onderdeel voor de natuurvergunning over voor de Levendbarende hagedis.

Na het uitvoeren van de sanering wordt het terrein met rust gelaten, zodat zich vochtige heide kan ontwikkelen. De termijn, waarbinnen zich dit ontwikkelt, is niet zeker. Maar als zich een structuurrijk vochtig heidelandschap ontwikkelt ontstaat er geschikt nieuw leefgebied voor de Levendbarende hagedis.

Broedvogels

Oorspronkelijk wordt in het activiteitenplan aangegeven dat effecten op broedvogels voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen (1 september tot 15 maart) te starten. Door de aanpassing van de maatregelen wordt er mogelijk nog binnen het vogelbroedseizoen gestart met werkzaamheden. Hierdoor zijn effecten voor broedvogels niet geheel uitgesloten. Daarom leggen we uit voorzorg ook voor broedvogels twee voorschriften op (voorschrift 30 en 31).

De maatregelen die omgezet worden in voorschriften

Wij leggen de volgende maatregelen op door deze als voorschriften aan ons besluit te verbinden:

- Rondom de saneringslocatie moet voor 1 juli een amfibieën- en reptielenscherm worden geplaatst. Deze moet zoveel mogelijk voorkomen dat volwassen amfibieën, reptielen en trekkende jongen binnen het projectgebied terecht komen.
- Direct na het aanbrengen van het amfibieën- en reptielenscherm moeten gerichte vangacties binnen het projectgebied worden uitgevoerd. Dit is nodig om zo zoveel mogelijke levendbarende hagedissen en andere voorkomende beschermde soorten weg te vangen om het doden van individuen te beperken.
- Voor aanvang van het verwijderen van de begroeiing moet het terrein gecontroleerd worden op aanwezige broedende vogels.
- Als een broedende vogel wordt waargenomen mogen tot op 50 m afstand daarvan geen werkzaamheden worden uitgevoerd.
- Het verwijderen van de begroeiing moet op kleinschalige wijze worden uitgevoerd om het doden van beschermde diersoorten zo veel mogelijk te voorkomen. Dat houdt in dat dit handmatig of met klein materieel wordt uitgevoerd.
- De (kruidachtige-)begroeiing kan vanaf 15 augustus strooksgewijs verwijderd worden. Daarbij moet steeds dezelfde richting uitgewerkt worden, naar de noordzijde van de saneringslocatie. Door in een richting in stroken te werken krijgen dieren de kans om de werkzaamheden te ontvluchten.
- Het amfibieënscherm moet aan de noordzijde, tijdens het verwijderen van de begroeiing, tijdelijk verwijderd worden, zodat vluchtende dieren uit het gebied weg kunnen.
- Als niet gewerkt wordt aan het verwijderen van begroeiing of stobben moet het amfibieënscherm terug geplaatst worden.
- Er moet een zoom-mantelvegetatie ontwikkeld worden om het verlies aan leefgebied op te vangen. Hiervoor levert de initiatiefnemer een ontwerpplan aan, voordat de aanwezige vegetatie en stronken worden verwijderd. Dit ontwerp moeten wij goedkeuren. Na goedkeuring mogen de voorbereidende

werkzaamheden starten (verwijderen begroeiing en stobben). Aan het ontwerpplan stellen we voorwaarden. Deze strook verzacht het (tijdelijk) verlies van leefgebied voor de Levendbarende hagedis. Het vormt tevens een leefgebied voor verschillende amfibieënsoorten.

- Bij de uitvoering moet rekening worden gehouden met de weersomstandigheden voorafgaand en tijdens de uitvoering. Tijdens regenachtige dagen er geen begroeiing verwijderd worden. Op koude en regenachtige dagen kan de soort niet vluchten, omdat ze eerst moeten opwarmen door zon voordat ze actief worden.
- Aangetroffen exemplaren van de Levendbarende hagedis (en andere beschermde soorten) moeten buiten het projectgebied in geschikt leefgebied vrijgelaten worden.
- De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een ervaren ecooloog met aantoonbare kennis van de Levendbarende hagedis en amfibieën.
- Er moet een logboek worden bijgehouden over de uitvoering van het verwijderen van begroeiing en stobben. Hierin moet beschreven worden welke soorten zijn aangetroffen en de aantallen. Tevens moet hierin vastgelegd worden op welke wijze onverwachte ecologische problemen zijn opgelost.

Wij zijn van mening dat de uitvoering van bovenstaande maatregelen ook volstaat om eventueel andere aanwezige beschermde soorten zoveel mogelijk te ontzien. We zien af van nader veldonderzoek en een aanvullende beoordeling van de gewijzigde situatie. Meer informatie leidt ons inziens niet tot andere of meer maatregelen.

E1.3 Alternatieven voor realisatie van het project

De alternatieve mogelijkheden voor de bodemsanering waarbij geen of minder effecten op beschermde soorten optreden zijn er niet. De voorgenomen werkzaamheden kunnen alleen op de voorgenomen wijze en locatie worden uitgevoerd.

E1.4 Wettelijk belang van het project

De ontheffing wordt aangevraagd in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Gezien de aanwezige bodemverontreiniging is het belang volgens ons voldoende aangetoond. De saneringswerkzaamheden zijn verplicht vanuit de Wet bodembescherming. En de uitvoering verbetert de milieukwaliteit van dit natuurgebied.

E1.5 Beoordeling staat van instandhouding

De Levendbarende hagedis staat landelijk op de Rode lijst⁵⁹ als gevoelig op basis van een de sterke afname sinds 1950. Deze afname vlakt de laatste jaren wel af. De situatie van de lokale populatie is niet bekend. Uit recente rapporten waarop de aandachtsoortenlijst voor provincie Overijssel is vastgesteld komt naar voren dat de Levendbarende hagedis in onze provincie nog relatief veel voorkomt. Door de bodemsanering wordt tijdelijk een deel van het functionele leefgebied van de soort onbruikbaar. Na het afgraven van de verontreinigde bovengrond is hier een ontwikkeling naar vochtige heide voorzien. In combinatie met de nieuwe bosrand ontstaat er zo nieuw leefgebied waar dieren vanuit de directe omgeving weer gebruik van maken.

Door de combinatie van voorzorgsmaatregelen, de gewenste ontwikkeling van het terrein en de aanwezige populatie in de directe omgeving is een verslechtering van de staat van instandhouding van de Levendbarende hagedis niet aannemelijk.

---

⁵⁹ van Delft, J.J.C.W., Creemers, R.C.M. & A.M. Spitzen-van der Sluijs, 2007. Basisrapport Rode Lijst Amfibieën en Reptielen volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Stichting RAVON, Nijmegen.

E1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb⁶⁰ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

In dit bijzondere geval bestaan de lokale bijzonderheden uit de aanwezigheid van een bodemverontreiniging. De saneringswerkzaamheden zijn verplicht vanuit de Wet bodembescherming. Deze omstandigheden hebben we betrokken bij ons besluit.

E1.7 Eindconclusie toetsing soorten

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor Levendbarende hagedis kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort wordt niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soort optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

E1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb⁶¹. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

F ZIENSWIJZEN

F1 Bespreking van ingediende zienswijze

Het ontwerpbesluit heeft van 12 mei 2020 tot en met 23 juni 2020 ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen binnengekomen.

G SLOTCONCLUSIES

G1 Aanvraag vergunning Natura 2000-gebieden

Naar ons oordeel tasten de saneringswerkzaamheden de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aan. We verlenen de aangevraagde vergunning voor de bodemsanering ten oosten van de NAM/locatie aan de Boortorenweg te Hezingen. Om de kwaliteit van habitats en leefgebieden van soorten te borgen verbinden wij aan de vergunning voorschriften.

G2 Aanvraag ontheffing soorten

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing vanwege hetzelfde project als bovenstaand te verlenen. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen verbinden wij aan de ontheffing voorschriften.

---

⁶⁰ Wnb, artikel 1.10, derde lid.

⁶¹ Art. 1.11, eerste en tweede lid

Bijlage 4 - Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Natura 2000-gebied 'Springendal & Dal van de Mosbeek'

Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied Springendal en Dal van de Mosbeek ligt op de stuwwal van Ootmarsum. Het gebied dankt zijn grote verscheidenheid voor een groot deel aan het aanwezige reliëf met opgestuwde heuvelruggen, waarin een aantal erosiedalen is uitgeschuurd. De bodem bestaat uit een afwisseling van zand, grind en leem. Door de vele natte delen in het dal was ontginning niet eenvoudig. In de dalen is het oude kleinschalige cultuurlandschap met een afwisseling van bos, heide, natte hooilanden en beekjes herkenbaar. Keileem afzettingen en glauconiethoudende kleien in de ondergrond maken het gebied zeer gevarieerd en rijk aan bronnen.

In het Springendal, het dal van de Mosbeek en Hazelbekke komen natte schraalgraslanden (waaronder kalkmoeras en trilveenvegetaties), bronnetjesbos, jeneverbesstruweel, droge en vochtige heiden en heischrale graslanden voor. De graslanden en heiden worden afgewisseld met bos, struweel en houtwallen.

Doelstellingen

In onderstaande tabellen zijn de doelstellingen voor de habitattypen en soorten weergegeven. Zij hebben gezamenlijk de begrenzing van dit Natura 2000-gebied bepaald. De doelstellingen zijn gericht op de leefgebieden van plantengemeenschappen (habitattypen) en soorten. Op basis van de regels vanuit Europa, vertaalt in de Nederlandse wetgeving, mag er geen verslechtering optreden van leefgebieden van soorten en/of plantengemeenschappen. Dat wordt beoordeeld ten opzichte van de datum waarop dit gebied onder de bescherming werd gebracht van de Europese Habitatrictlijn (7 december 2004). Voor zover er sprake is van een behoudsdoelstelling moet dit gezien worden als een minimumeis.

Doelstellingen voor habitattypen

Toelichting symbolen:

- SVI -- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig
 = Behoudsdoelstelling
 > Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
 * prioritair habitatype

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Relatieve bijdrage aan landelijke doelstelling
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	=	>	>2%
H4030	Droge heiden	--	>	>	>2%
H5130	Jeneverbesstruwelen	-	>	>	>2%
H6230	*Heischrale graslanden	--	>	>	>2%
H6410	Blauwgrasland	--	>	>	>2%
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	>	>	>2%
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	+/-	=	=	>2%
H7230	Kalkmoerassen	--	>	>	6-15%
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	-	=	>	>2%

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Relatieve bijdrage aan landelijke doelstelling
H9160A	Eiken - haagbeukenbossen	--	=	=	>2%
H9190	Oude eikenbossen	-	=	=	>2%
H91D0	*Hoogveenbossen	-	=	=	>2%
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	>	>	2-6%

Doelstellingen voor habitatsorten

Toelichting symbolen:

SVI -- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig

= Behoudsdoelstelling

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
H1083	Vliegend hert	-	>	>	>
H1096	Beekprik	--	>	>	>
H1166	Kamsalamander	-	>	>	>
H1831	Drijvend waterweegbree	-	=	=	=